



Tanári segédanyag

2008 / 2009



© Európai Közösségek, 2008.
ND8007218HUC
ISBN 978-92-79-07380-9
ISSN 1830-8619

ISBN 978-92-79-07380-9



9 789279 073809

HU



Az iskola kódja: HU - _____

Az iskola neve: _____

A kérdőív kitölthető az interneten keresztül is:

www.generation-europe.org

Kérjük, hogy a kitöltött kérdőíveket küldjék vissza az alábbi elérhetőségek valamelyikére:

Tudatos Vásárlók Egyesülete
1027 Budapest Bem rkp.
30. II/19.
Fax: (06-1) 225 8136

Tisztelt Tanárok!

Ez a kérdőív azzal a céllal készült, hogy visszajelzést kapjunk az **Európa Naptár** című kiadvány gyakorlati alkalmazásáról. Kérjük, az esetleges módosító javaslatokat – a kiadvány jövőbeni tökéletesítése érdekében – juttassák el hozzánk! Előre is köszönjük, hogy kitöltik és visszaküldik számunkra a kérdőívet.

Mi volt az Ön véleménye?

► Milyen tantárgya(ka)t tanít? (Kérjük, minden tárgyat jelölje be!)

- | | | |
|---|---|--|
| <input type="checkbox"/> irodalom | <input type="checkbox"/> idegen nyelv | <input type="checkbox"/> természettudományok |
| <input type="checkbox"/> történelem | <input type="checkbox"/> földrajz | <input type="checkbox"/> osztályfőnöki óra |
| <input type="checkbox"/> egészség/táplálkozás | <input type="checkbox"/> vallás/filozófia | <input type="checkbox"/> matematika |
| <input type="checkbox"/> közgazdaságtan | <input type="checkbox"/> egyéb | |

► Hány éves diákokkal használta leggyakrabban a naptárt?

- | | | |
|--------------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> 13 | <input type="checkbox"/> 14 | <input type="checkbox"/> 15 |
| <input type="checkbox"/> 16 | <input type="checkbox"/> 17 | <input type="checkbox"/> 18 |
| <input type="checkbox"/> Egyéb | | |

► Beszült Ön a Naptár használatáról kollégáival?

- Igen, összehangoltuk a Naptár használatát.
 Igen, említettük a Naptár használatát.
 Nem, nem beszéltünk a Naptárról.

► Használ más, az Európai Bizottság által kiadott oktatási anyagot?

- Igen Nem

A tanári segédanyaggal kapcsolatos kérdések:

► Tervei szerint a tanári segédanyagban javasoltak közül hány témával foglalkozik majd az iskolai év folyamán?

- Egyikkel sem 1-2 3-5 6-nál többel

► Válassza ki, Ön szerint melyik volt a tanári segédanyag által javasolt három legjobb foglalkozás!

(írja az 1-es, 2-es illetve 3-as számot az Ön szerint legjobb foglalkozás mellé):

- | | |
|---|--|
| _____ Az Európai Unió | _____ Csomagolás |
| _____ Az Európai Unió Alapjogi Chartája | _____ Személyes biztonság és felelősség |
| _____ Az Európai Unió bővítése | _____ Hulladékgazdálkodás, újrafelhasználás, újrafeldolgozás |
| _____ A sikeres reklamáció | _____ Tudatos vásárlás |
| _____ Gazdálkodás és adósság | _____ Nemzetközi kereskedelem és segélyezés |
| _____ Pénzügyi műveltség | |
| _____ Számítógépes bűnözés | |

▶ Az Európai Unió

Az óra célja:	Felmérni a diákok ismereteit az Európai Unióról, illetve arra ösztönözni őket, hogy átgondolják saját országuk kapcsolatát az Európai Unióval, valamint azt, hogyan befolyásolja az EU a mindennapi életüket.
Kulcsszavak:	jogalkotás, Európai Unió, részvétel
Foglalkozások:	szövegolvasás, feladatlap, kutatási feladat és beszélgetés
Kapcsolódó tantárgyak:	állampolgári ismeretek, történelem
Készségek:	ismeretszerzés, megértés és értelmezés

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákok olvassák el a Naptár „Az EU dióhéjban”, „A mobiltelefon valóban legyen mobil!”, „Az EU története”, és az „Az EU 27 tagállamának adatai” című fejezeteit!

Feladatlap

A feladatlap egy feleletválasztós teszt, amely segítségével mérhető, hogy a diákok mennyire értették meg és sajátították el az olvasottakat.

Beszélgetés

A következő kérdéseket lehet az órán megvitatni:

- ◆ Egyedül az Európai Bizottság kezdeményezheti új jogszabály megalkotását, de a végső döntést a Parlament és a Tanács hozza meg. Mi lehet ennek az oka? A diákok szerint, számít ez valamit?
- ◆ Mennyiben hasonlít, és mennyiben különbözik az EU jogalkotási folyamata a magyarországitól?
- ◆ Milyen hasonlóságok és milyen különbségek fedezhetők fel az EU intézményei és a magyar közigazgatási rendszer között?

Kutatási feladat

A diákok további kutatást végezhetnek az Európai Unióról. Lehetséges témák:

- ◆ Az Európai Unió eredete és története.
- ◆ Melyek azok a területek, amelyekkel az Európai Unió aktívan foglalkozik. (Ezek felsorolása megtalálható a <http://europa.eu> honlapon. Érdemes a diákoknak – akár páronként – egy-egy témát kiosztani, amelyet később bemutatnak az egész osztálynak.)
- ◆ Az EU az újságok címlapján: Milyen képet festenek az újságok az Európai Unióról? Mely témákkal foglalkoznak a leggyakrabban?

Összefoglalás

Befejezésül megvitathatják a diákokkal, milyen szerepet tölt be az Európai Unió a mindennapi életükben:

- ◆ Az Európai Uniót a második világháború után hozták létre azzal a céllal, hogy elkerüljék a további háborúkat az európai országok között. A diákok szerint ez még mindig megfelelő indok az Európai Unió létezésére?
- ◆ Az Európai Unió ma sok területen aktív – a fogyasztóvédelem, környezetvédelem, kutatás, világkereskedelem, nemzetközi kapcsolatok, fejlesztési segélyek és az igazságügy területén. A diákok szerint az EU hasznosan járul hozzá a társadalom működéséhez és/vagy a mindennapi életükhöz?

A feladatlap helyes válaszai

1. Mikor alapították az Európai Uniót?
 - a) 1951-ben a Párizsi Szerződés aláírásával és az Európai Szén- és Acélközösség megalapításával. Ezt követte az Európai Gazdasági Közösség 1957-ben, és 1992 megalakult az Európai Unió.
2. Mekkora az Európai Unió népessége?
 - c) 490 millió. Az Európai Unió a világ harmadik legnagyobb gazdasági szereplője, és egyúttal a harmadik leggazdagabb az egy főre jutó vásárlóerő tekintetében.
3. Hány tagállama van az Európai Uniónak?
 - c) 27. Ausztria, Belgium, Bulgária, Ciprus, Csehország, Dánia, Észtország, Finnország, Franciaország, Németország, Görögország, Magyarország, Írország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország és az Egyesült Királyság.
4. Melyik a legnépesebb tagállam?
 - c) Németország (a népesség 2006-ban: 82.437.995 fő)
5. Melyik a legnagyobb EU tagállam?
 - d) Franciaország (547.030 km²)
6. Kösd össze az intézményeket az általuk végzett feladatokkal!
A-c; B-a; C-b
7. Melyik európai intézmény feladata az új jogszabályok tervezetének elkészítése?
 - a) Bizottság. Ez az intézmény jeleníti meg a közös érdeket. Más intézmény nem jogosult új jogszabály kezdeményezésére.
8. Melyik európai intézményé ténylegesen a döntő szó új jogszabályok tartalmát illetően?
 - b) Parlament és c) Tanács. A Parlament képviseli az európai polgárok, a Tanács pedig a nemzeti kormányok érdekeit.
9. Mit jelent a „minősített többségi szavazás”?
 - c) Olyan szavazási rendszer, ahol a tagállamok méretüktől függően különböző számú szavazattal rendelkeznek. Bővebb információ a http://europa.eu/abc/eurojargon/index_hu.htm honlapon.
10. Ha egy nemzeti és egy uniós jogszabály összeütközésbe kerül, melyiket kell alkalmazni?
 - b) Az uniós jogszabályt. Ez biztosítja azt, hogy az EU szintjén elfogadott jogszabályokat egységesen alkalmazzák mind a 27 tagállamban.



Feladatlap – Az Európai Unió

- Mikor alapították az Európai Uniót?**
a) 1951 b) 1957 c) 1986 d) 1992
- Mekkora az Európai Unió népessége?**
a) 150 millió b) 260 millió c) 490 millió d) 740 millió
- Hány tagállama van az Európai Uniónak?**
a) 15 b) 25 c) 27 d) 30
- Melyik a legnépesebb tagállam?**
a) Lengyelország b) Egyesült Királyság c) Németország d) Franciaország
- Melyik a legnagyobb EU tagállam?**
a) Lengyelország b) Egyesült Királyság c) Németország d) Franciaország
- Kösd össze az intézményeket az általuk végzett feladatokkal!**

Intézmény	Kit képvisel?
A) Európai Bizottság	a) az embereket
B) Európai Parlament	b) a tagállamokat
C) Európai Unió Tanácsa	c) a közös érdeket
- Melyik európai intézmény feladata az új jogszabályok tervezetének elkészítése?**
a) Bizottság b) Parlament c) Tanács
- Melyik európai intézményé ténylegesen a döntő szó új jogszabályok tartalmát illetően?**
a) Bizottság b) Parlament c) Tanács
- Mit jelent a „minősített többségi szavazás”?**
a) Ugyanaz, mint az abszolút többségi szavazás.
b) Olyan szavazási rendszer, ahol az emberek meggondolhatják magukat.
c) Olyan szavazási rendszer, ahol a tagállamok méretüktől függően különböző számú szavazattal rendelkeznek.
- Ha egy nemzeti és egy uniós jogszabály összeütközésbe kerül, melyiket kell alkalmazni?**
a) A nemzeti jogszabályt.
b) Az uniós jogszabályt.
c) Az Európai Bíróság dönti el az adott eset függvényében.

► Az Európai Unió Alapjogi Chartája

Az óra célja:	Ösztönözni a diákokat arra, hogy gondolkozzanak el azon, mennyire tisztelnék másokat, és milyen szerepet játszik egy alapjogi charta az emberek jogainak védelmében.
Kulcsszavak:	alapjogok, emberi jogok, diszkrimináció
Foglalkozások:	beszélgetés, házi feladat
Kapcsolódó tantárgyak:	állampolgári ismeretek
Készségek:	vitakultúra, elemzés, megértés

Ajánlott foglalkozások

Beszélgetés

Kezdje az órát egy vitával! A diákok mondják el, hogyan reagáltak, ha találkoztak valakivel, aki az öltözködését, beszédét, bőrszínét, nemzetiségét, etnikai hovatartozását, vallását, vagy fizikai képességeit illetően „más”, mint ők. Gyűjtsék össze egy táblán a „másság” különböző formáit és a kapcsolódó reakciókat!

Elemazzék együtt ezeket a reakciókat: milyen „másság” váltja ki a leginkább negatív reakciókat, melyek inkább pozitív reakciókat? Minek tulajdoníthatók a különböző reakciók? (Az egyik „másságról” kevesebbet tudunk, a másiról többet? Szerepet játszhat az ismeretlentől való félelem?)

Tegyen fel a kérdéseket! Szükségesek-e jogszabályok ahhoz, hogy az egyenlő bánásmód biztosított legyen minden ember számára– a másságára való tekintet nélkül - nemcsak általánosan értelemben, hanem a kormányok és a munkaadók által is elismerten?

Házi feladat

Az alapvető emberi jogok hat nagyobb csoportra oszthatók: (1) emberi méltóság, (2) szabadságjogok, (3) egyenlőség, (4) szolidaritás, (5) állampolgári jogok és (6) igazságosság.

Megkérheti a diákokat, hogy – egyénileg vagy csoportosan - írjanak esszét egy témáról ezek közül, különös figyelemmel a következőkre:

- ◆ A kiválasztott témához tartozó jogok és kötelességek.
- ◆ Mit jelentenek ezek a jogok és kötelességek a hétköznapi életben?
- ◆ Egyetértenek-e a diákok azzal, hogy ezeket a jogokat védelmezni kell, miért, illetve miért nem?
- ◆ Úgy érzik a diákok, hogy ezeknek a jogoknak az Európai Unió minden országában egységesnek kell lenniük? Miért igen, illetve miért nem?

Bevezetésképpen, illetve az alapvető emberi jogokra vonatkozó bővebb információkkal kapcsolatban javasolja, hogy a diákok olvassák el a Naptár **„Vannak alapvető jogaid”** című fejezetét!

▶ Az Európai Unió bővítése

Az óra célja:	Megismertetni a diákokat az EU 27 tagúvá bővülésének menetével, és ösztönözni őket arra, hogy gondolják végéi korábbi és jövőbeni bővítési folyamatokat.
Kulcsszavak:	Európai Unió, bővítés
Foglalkozások:	feladatlap, beszélgetés, kutatási feladat
Kapcsolódó tantárgyak:	állampolgári ismeretek, földrajz
Készségek:	elemzés, kutatás, megértés és értelmezés

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákok olvassák el a Naptár „Az EU 27 tagállamának adatai” és a „Hogyan jutottunk el idáig?” című fejezetét!

Feladatlap

A feladatlap házi feladatként is kitölthető. A diákoknak meg kell adniuk az egyes EU tagállamok csatlakozásának (az EU-ba történő belépésének) évét és a fővárosát. Segítségül adunk egy térképet, melyen a csatlakozási éveket különböző színnel jelöltük.

Beszélgetés

Beszélgjék meg, hogyan növekedett az Európai Unió az elmúlt fél évszázad alatt! A kérdések a következőkre vonatkozhatnak:

- ◆ A bővítés összességében jó vagy nem jó Európának? Az új tagállamoknak? A már korábban csatlakozott országoknak?
- ◆ A diákok szerint az Európai Unió több lehetőséget nyújt számukra személyes és szakmai fejlődésükhöz, mint amennyit kaphatnának saját hazájukban? Ha igen, miért vagy miért nem?

Kezdeményezzen vitát a balkáni országok (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság, Montenegró, Szerbia, Koszovó*) és Törökország uniós csatlakozási szándékáról! Mit tudnak a diákok ezekről az államokról? A diákok olvassák el a Naptár „Nézzük a térképet!” című fejezetét!

Kutatási feladat

A diákok csoportokban végezzenek kutatást egy-egy csatlakozni kívánó országról és mutassák be azt az osztálynak! A kutatás a következőkre vonatkozhat:

- ◆ Az ország földrajzi elhelyezkedése, népessége, fővárosa;
- ◆ Történelme (középkor, 17-19. század, 20. század);
- ◆ Jelenlegi gazdasági és politikai helyzete;
- ◆ Kultúrája és mindennapi élete;

*Koszovó státusa a szöveg írása idején rendezetlen volt.

Válaszok a feladatlaphoz

Ország	Főváros	Csatlakozás éve
Ausztria	Bécs	1995
Belgium	Brüsszel	1957
Bulgária	Szófia	2007
Ciprus	Nicosia	2004
Csehország	Prága	2004
Dánia	Koppenhága	1973
Egyesült Királyság	London	1973
Észtország	Tallinn	2004
Finnország	Helsinki	1995
Franciaország	Párizs	1957
Görögország	Athén	1981
Hollandia	Amszterdam*	1957
Írország	Dublin	1973
Lengyelország	Varsó	2004
Lettország	Riga	2004
Litvánia	Vilnius	2004
Luxemburg	Luxemburg	1957
Magyarország	Budapest	2004
Málta	Valletta	2004
Németország	Berlin	1957
Olaszország	Róma	1957
Portugália	Lisszabon	1986
Románia	Bukarest	2007
Spanyolország	Madrid	1986
Svédország	Stockholm	1995
Szlovákia	Pozsony	2004
Szlovénia	Ljubljana	2004

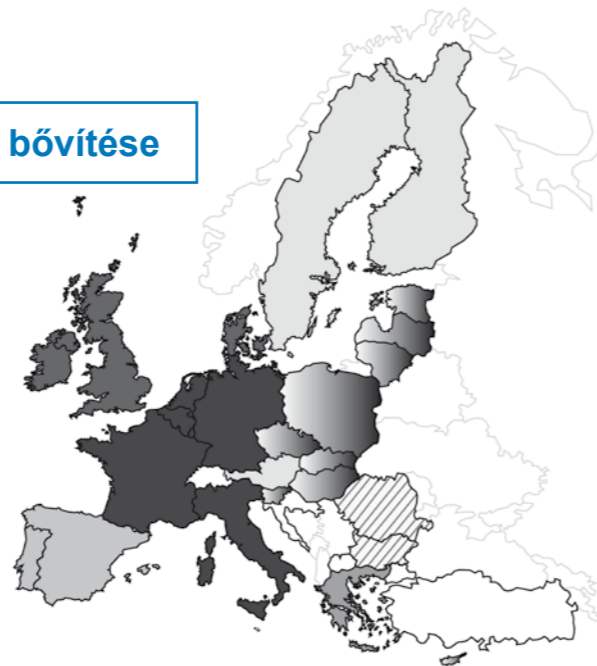
* Hága is elfogadható válasz, mivel a kormány székhelye Hágában található.

Az Európai Bizottság működtet egy honlapot, ahol az európai polgárok részt vehetnek az Európa jövőjéről folyó vitában:

http://europa.eu/debateurope/index_hu.htm

Feladatlap – Az Európai Unió bővítése

1951 óta a hat tagállamból álló Európai Unió 27 tagúvá bővült. Mennyire ismered az Európai Unió földrajzát és a bővítés folyamatát? - Töltsd ki a táblázatban az üresen hagyott helyeket!



Segítség: 1957 1973 1981 1986 1995 2004 2007

Ország	Főváros	Csatlakozás éve
	Bécs	
Belgium	Szófia	1957
	Nicosia	2007
Csehország		
Dánia		1973
Egyesült Királyság	Tallinn	2004
Finnország		
Franciaország		1981
	Dublin	1957
Lengyelország		
Lettország	Vilnius	
Luxemburg		1957
Magyarország	Budapest	2004
	Valletta	2004
	Berlin	
	Róma	
	Lisszabon	1986
	Bukarest	
Spanyolország		
	Stockholm	1995
Szlovákia		2004
	Ljubljana	

Mi a következő lépés?

Vegyél te is részt az Európa Unió jövőjéről szóló vitában! http://europa.eu/debateeurope/index_hu.htm

Mondd el a véleményed Európa jövőjéről!
www.generation-europe.eu.com

A sikeres reklamáció

Az óra célja:	Ösztönözni a diákokat a fogyasztóként őket megillető jogaik megismerésére. Segítséget nyújtani számukra ahhoz, hogy éljenek ezekkel a jogokkal, és megfogalmazzák panaszukat.
Kulcsszavak:	reklamáció, fogyasztói jogok
Foglalkozások:	szövegolvasás, beszélgetés, feladatlap, levélírás
Kapcsolódó tantárgyak:	osztályfőnöki óra, szociális és egészségügyi nevelés, állampolgári ismeretek
Készségek:	hivatalos levél írása, kommunikáció és vitakultúra

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákok olvassák el a Naptár „*Legyél tájékozott vásárló – légy tisztában a jogaiddal!*” című fejezetét!

Beszélgetés

A diákoknak párokban vitassák meg a fejezet tartalmát! A következő kérdések irányíthatják a vitát:

- 1) Megértették-e a diákok, hogy fogyasztóként milyen jogaik vannak?
- 2) Tudják-e, hova fordulhatnak, ha a jogaikkal kapcsolatban kérdéseik vannak?



Feladatlap

A feladatlap segítséget nyújt a diákoknak egy panaszlevél összeállításához:

- ◆ tényeket és dokumentumokat összegyűjtéséhez;
- ◆ panaszuk leírásához, és megfogalmazni, mit várnak az eladótól.

A feladatlap kitöltését követően kérje meg a diákokat, hogy írjanak egy hivatalos panaszlevelet! A diákok cseréljék ki egymás között és elemezzék a leveleket!

Kiegészítő feladatok

Vitassák meg párokban – vagy akár az egész osztály közösen - a levelek tartalmát! A következő kérdések mentén folyhat a vita:

- 1) Melyek a levelek erős és gyenge pontjai?
- 2) Volt-e lényeges különbség aközött, amit a levél írója mondani akart, és ahogyan azt az olvasók értették? Mi lehetett ennek az oka?
- 3) Ha különösen elégedetlen vagy valamivel, mi a legjobb, amit tehetsz?
- 4) Milyen más módjai lehetnek a reklamációnak, és melyik a leghatékonyabb?

Ha valamelyik levelet valóban elküldik egy eladónak, az osztály nyomon követheti a reklamáció folyamatát.

Feladatlap – A sikeres reklamáció

Gondolj egy aktuális vagy múltbéli panaszodra! Használd az alábbi feladatlapot a panaszod megfogalmazásához!

1. Milyen termékkel, szolgáltatással vagy elégedetlen?

Mi ez (név/gyártó)?

A modell száma, ha van ilyen:

Sorozatszám, ha van ilyen:

Mikor és hol vásároltad?

2. Mi a probléma?

.....

.....

3. Mit tettél eddig a probléma megoldása érdekében?

(Add meg annak a személynek a nevét és beosztását, akivel eddig beszéltél az ügyben!)

.....

.....

4. Milyen megoldást vársz a problémára? (pl. Javítás? Csere? Vételár visszafizetése? Bocsánatkérés?)

.....

.....

5. Milyen dokumentumok állnak a rendelkezésedre?

Nincs szükséged az összes itt felsorolt dokumentumra, de minél több megvan belőlük, annál jobb. Gyűjts össze annyit, amennyit tudsz és tartsd őket egy helyen.

- ◆ Hirdetés
- ◆ Szállítólevél
- ◆ Eredeti csomagolás
- ◆ Számla, nyugta vagy blokk
- ◆ Használati-kezelési útmutató
- ◆ Jótállási jegy

6. Kinek kell benyújtnod a panaszt?

A személy neve és/vagy beosztása:

Cég/áruház neve:

Az üzlet címe:

Telefonszám/e-mail cím:

7. Írd meg a panaszodat!

Egy A4-es oldalon fogalmazd meg a panaszlevelet az 1., 2. és 3. pontokban összegyűjtött információk alapján! Fogalmazd világosan, légy tömör, ragaszkodj a tényekhez, maradj nyugodt és udvarias! Ne felejtse el megadni a neved, címed, telefonszámod és a cégnél használt ügyfélszámod (ha van ilyen)! Csatold az összegyűjtött dokumentumok másolatát, az eredeti példányokat tartsd meg!

8. Ellenőrizd a panaszod!

Cserélj levelet a padtársaddal!

- ◆ Érthető mi az osztálytársad problémája? Mit szeretne elérni?
- ◆ Jogos a követelése?
- ◆ Ha a kérdéses cégnél vagy üzletnél dolgoznál, próbálnál megoldást találni a problémára? Miért igen, illetve miért nem?

► Gazdálkodás és adósság

Az óra célja:	Ösztönözni a diákokat, hogy gondolkodjanak el az adósságot és a pénzügyeket érintő kérdéseken.
Kulcsszavak:	költségvetés, pénzügyi tervezés
Foglalkozások	szövegolvasás, feladatlap, kiegészítő feladatok és beszélgetés
Kapcsolódó tantárgyak:	osztályfőnöki óra, üzleti tanulmányok/közgazdaságtan, matematika
Készségek:	elemzés, problémamegoldás, számolás

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákoknak olvassák el a Naptár „*A pénzedről van szó!*” című fejezetét! Válaszolják meg a következő kérdéseket:

- a) Mi a kamat?
- b) Milyen következményei vannak az adósságnak?
- c) Mit gondolsz, jól intézed a pénzügyeidet? Volt már tartozásod? Kidolgoztad valaha a saját költségvetésedet?

Feladatlap

Feladatlap 1

A diákoknak egy egyetemista költségvetését kell megvizsgálniuk és elemezniük. A következő kérdések mentén folyhat vita:

- ◆ Milyen döntéseket hoz a példában szereplő egyetemista?
- ◆ Melyek az állandó (fix) költségei?
- ◆ A diákok szerint a példában szereplő egyetemista költ-e feleslegesen bizonyos dolgokra?
- ◆ Meg kell-e mondani az embereknek, mire vagy mire ne költsék a pénzüket?

Feladatlap 2

A 2. számú feladatlap egy üres költségvetési táblázatot tartalmaz, amely segít a diákoknak saját költségvetésük elkészítésében. Ez lehet:

- ◆ a családjuk háztartásának költségvetése;
- ◆ a családi költségvetés diákra jutó része (iskolaszerek, élelmiszer, ruhák, lakhatási kiadások, zsebpénz, stb.);
- ◆ saját személyes költségvetésük;
- ◆ egy általuk megrendezésre kerülő iskolai rendezvény vagy esemény költségvetése;

A táblázat három oszlopból áll. Az elsőben a bevételi forrást és a kiadási tételt, a másodikban a becsült összeget, a harmadikban, pedig a ténylegesen összeget kell feltüntetni.

Kérje meg a diákokat arra, hogy egy hónapon keresztül (vagy egy adott iskolai rendezvényre vagy eseményre vonatkozóan) jegyezzék le a tényleges bevételeiket és a kiadásait! Ezután a diákok ki tudják tölteni a harmadik oszlopot, és összevethetik a becsült összeget a tényleges bevételekkel és kiadásokkal.

Összefoglalás

Kezdeményezzen vitát a következő kérdésekről!

- ◆ az egyetemista hogyan csökkenthetné a tartozását?
- ◆ nehéz-e betartani az előzetes költségvetést? Miért igen, miért nem?

► Pénzügyi műveltség

Az óra célja::	Ellenőrizni a diákok hitelfelvételre és adósságra vonatkozó ismereteit.
Kulcsszavak:	adósság, hitelfelvétel
Foglalkozások:	szövegolvasás, kártyák, beszélgetés
Kapcsolódó tantárgyak:	üzleti tanulmányok/közgazdaságtan
Készségek:	szókincs, elemzés

Ajánlott foglalkozások

A következő két oldalon szereplő kártyákat fénymásolva vagy egy kartonlap két oldalára ragasztva kell használni.

Szövegolvasás

A diákok olvassák el a Naptár „*A pénzedről van szó!*” című fejezetét!

Kártyák

A kártyák segítségével ellenőrizhető, hogy a diákok mennyire értették meg az adóssággal kapcsolatos kulcsfogalmakat. Használják kis csoportokban vagy az egész osztállyal közösen! Az egyik diák mutassa fel a társának a kártya egyik oldalát (akár a szót, akár a magyarázatot), akinek aztán meg kell adnia a kártya másik oldalán szereplő nevet vagy definíciót. Ön is készíthetnek még több, hasonló kártyát.

Beszélgetés

Ezt követően a diákokkal együtt áttekinthetik a hitelhez jutás különböző módjait: hitelkeret túllépése (engedélyezett, nem engedélyezett), hitelkártyák és áruházi kártyák, banki kölcsönök, diákhitel, szülőktől, barátoktól kapott kölcsön.

A következő kérdések mentén folyhat a vita:

- Melyik típusú hitel kerül a legtöbbe?
- Melyik hitelt milyen körülmények között használhatjuk?
- Honnan jobb kölcsönt felvenni, barátoktól vagy pénzügyi intézményektől? Miért?



► Kártyák – Pénzügyi műveltség

Kamat

Hitelező

THM

**Hitelkeret
túllépése**

Hitelkártya

Betéti kártya

Hiteltörténet

(06-1) 3 666 666

Hitel limit

**Késedelmes
teljesítés**

Az a személy, aki kölcsönadja a pénzt.

A pénz kölcsönvételének költsége.

Ha több pénzt veszel le a számládról, mint amennyi azon van.

Teljes Hiteldíj Mutató: a hitellel kapcsolatos költségek százalékos mutatója, ami segítségével összehasonlíthatod a különböző hitelajánlatokat.

Fizetésre használt kártya, a pénzt közvetlenül a bankszámládról vonják le, a számlán lévő összeg erejéig.

Fizetésre használt kártya, a felvett összeget egy hónapon belül ajánlatos visszafizetni.

Egy bank telefonszáma, ahol letiltathatod betéti vagy hitelkártyádat, ha elveszítetted vagy ellopták.

Korábbi kölcsönigényléseid, kölcsöneid és törlesztéseid.

Kölcsönvett összeg megegyezés szerinti vissza nem fizetése.

Az a legmagasabb összeg, amit egy szerződés megkötésével kölcsönvehetsz.

▶ Számítógépes bűnözés

Az óra célja:	Felmérni, hogy a diákok mennyire ismerik a számítógépes bűnözést, és tisztában vannak-e a védekezés lehetőségeivel. Segíteni a diákokat az internetes bűnözés és az "utcai" bűnözés közti különbségek felismerésében.
Kulcsszavak:	számítógépes bűnözés, biztonságos internet, biztonságos böngészés
Foglalkozások:	szövegolvasás, feladatlap, beszélgetés, házi feladat
Kapcsolódó tantárgyak:	informatika, kommunikáció, állampolgári ismeretek, osztályfőnöki óra
Készségek:	önértékelés, elemzés, kutatás

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás és feladatlap

A diákok olvassák el a Naptár „**Védekezz a számítógépes bűnözés ellen!**” című fejezetét! Ezután töltsék ki a következő oldalon található feladatlapot! A feladatlap célja, hogy segítsen a diákoknak elemezni, vajon olyan biztonságosan használják-e az internetet, amennyire lehetséges, és megismertetni velük a biztonságra vonatkozó tanácsokat.

Beszélgetés

A feladatlap kitöltése után tegyen fel kérdéseket a diákok teszt eredményei alapján! Érdeklődjön, alkalmazzák-e a diákok az összes biztonsági tanácsot, vagy van olyan, amit ritkábban használnak? Miért?

Kérdezze meg a diákoktól, hogy melyik tanácsot nem értették! Például:

- ◆ Mi történik azokkal az információkkal, amit a weben megadnak?
- ◆ Mi a célja egy "semleges", internetes e-mail címnek?
- ◆ Mik a cookie-k (sütek) és a pop-up-ok (felugró ablakok), és hogy működnek?
- ◆ Hogyan kell beállítani és használni a vírusirtó programot és a tűzfalat?
- ◆ Mi a hiteljelentés és hol lehet hozzájutni?
- ◆ Mitől "jó" egy jelszó és miért?
- ◆ Az on-line ismerősök miért maradjanak meg csak internetes kapcsolatnak?

Házi feladat

Ezt követően kérje meg a diákokat, végezzenek kutatást azokkal a biztonságra vonatkozó tippekkel kapcsolatban, amelyeket a legkevésbé étettek! Különös figyeljenek következőkre!

- ◆ A legfőbb veszély, amire az adott biztonsági tipp irányul.
- ◆ Ennek a veszélynek a lehetséges következményei.
- ◆ A biztonsági tanács technikai aspektusai.
- ◆ A gyakorlatra vonatkozó jó és rossz példák.

Összefoglalás

Végezetül kezdeményezzen vitát arról, hogy az internetes bűnözés mennyiben különbözik az "utcai" bűnözéstől! A fő kérdések a következők lehetnek:

- ◆ A bűnözők könnyen azonosíthatók?
- ◆ Az internetes bűnözés ugyanannyira látható, mint az "utcai" bűnözés?
- ◆ Az internetes bűnözés ugyanannyi kárt okoz, mint az "utcai" bűnözés?
- ◆ A diákok voltak-e valaha internetes bűnözők célpontjai, illetve ismernek valakit, aki már volt? Olvastak, vagy láttak már történeteket internetes bűnözőkről vagy az áldozataikról?

Feladatlap – Számítógépes bűnözés

Nevez meg két példát a számítógépes bűnözésre és magyarázd meg, mit jelentenek!

1. _____ : _____

2. _____ : _____

Alább található tíz tanács, amellyel megvédheted magad az internetes bűnözéstől. Jelöld be a tippek mellett szereplő négyzetet, ha már alkalmazod az adott tanácsot, alatta pedig magyarázd el, hogyan nyújtanak segítséget a védelemhez az egyes tippek!

Légy óvatos a személyes adatait megadásakor!

Használj "semleges", internetes e-mail címet!

Légy óvatos a cookie-k (süti) elfogadásakor!

Blokkold a pop-up-okat (felugró ablakok) az internet-böngésződben!

Tépd össze a személyes papírjaidat, mielőtt kidobod őket a szemétkosárba!

Rendszeresen ellenőrizd a bankkivonatodat!

Véd a számítógépedet vírusirtó programmal, és használj tűzfalat!

Használj különböző és "nehéz" jelszavakat!

Ne tegyél közzé az interneten személyes információkat!

Az internetes ismerősök maradjanak meg on-line ismerősöknek!

Pontjaid:

Hány négyzetet jelöltél be? _____ /10

Hány tanácsot értettél meg? _____ /10

Csomagolás

Az órák célja:	Ösztönözni a diákokat arra, hogy kritikusan értékeljék termékek csomagolásának szövegezését, azok jelentését és jelentőségét, különös tekintettel a mindennap használt árukra.
Kulcsszavak:	csomagolás, termék, előállítás, címkézés, allergia
Foglalkozások:	szövegolvasás, beszélgetés, feladatlap, kiegészítő feladatok
Kapcsolódó tantárgyak:	osztályfőnöki óra, mentálhigiéniá, szociális és egészségügyi nevelés, rajz
Készségek:	kritikai gondolkodás, a fontos információk azonosítása, összegyűjtése és értelmezése, értékelés

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákok olvassák el a Naptár a „*Mi szerepel a címkén?*” és a „*Hulladékgyűjtés, újrafelhasználás, újrafeldolgozás*” című fejezeteit!

Beszélgetés

A szövegolvasás után a diákokkal a következő kérdéseket vitassák meg a következő kérdést! "Mik azok a fontos szempontok, amelyeket a csomagolás során figyelembe kell venni?"

A kulcsszavakat írják fel a táblára! A kulcsszavak a következőkre vonatkozhatnak:

- ◆ **Milyen legyen maga a csomagolás?** Milyen „arculatot” fog kölcsönözni a terméknek? Milyen üzenetet hordoz a termékről, illetve utal-e a különleges tulajdonságokra (például törékeny, romlandó, fényérzékeny, stb.)?
- ◆ **Mit kell feltüntetni a csomagoláson?** (Származási hely, tartalom, összetevők, allergiával kapcsolatos és egyéb a biztonságos használatra vonatkozó információk, minőségmegőrzési idő, gyártó/forgalmazó elérhetősége stb.)
- ◆ **Milyen nyelveken kell az információkat feltüntetni?** Vajon kell-e reklám céljából bizonyos dolgokat szerepeltetni a csomagoláson?

Feladatlap

A diákok – a megbeszéltek alapján vizsgálják meg egy szabadon választott termék csomagolását!

- ◆ Adják meg az alapszöveget egy termékkel kapcsolatban!
- ◆ Írják le a termék csomagolását és a rajta szereplő információkat!
- ◆ Értékeljék a csomagolást!

Összefoglalás

Végül megkérdezheti a diákokat, vajon jobban értik-e, miért lettek a termékek éppen úgy becsomagolva, valamint azt, hogy véleményük szerint a csomagolás és az azon szereplő információk lényegesek-e?

Kiegészítő feladatok

A feladatlap arra is használható, hogy segítse a diákokat egy valódi – vagy általuk kitalált – termék csomagolás elkészítésében. Ha elkészültek a csomagolások, a diákok csoportokban elemezhetik és értékelhetik a műveket. Hordozzák-e azokat az üzeneteket és információkat, amelyeket a készítő szeretett volna megjeleníteni rajtuk?

Feladatlap – Csomagolás

1. A termékkel kapcsolatos információk

Milyen termékről van szó?

Ki a célzott vásárlói kör?

Nők/férfiak/ mindkét nem?

Mi a célcsoport életkora?

Van e célzott társadalmi csoport?

És földrajzi szempontból?

2. Milyen a termék csomagolása?

Milyen anyagokat használtak fel a csomagoláshoz?

Milyen a csomagolás esztétikai kialakítása?

3. Milyen információk szerepelnek a csomagoláson?

Származási hely?

Tartalom/összetevők?

Allergiával kapcsolatos információk?

Biztonságra vonatkozó információk?

Minőségmegőrzési idő?

A gyártó/forgalmazó elérhetősége?

Egyéb információ?

4. Értékelj a csomagolást!

Mit gondolsz, miért éppen ezt a csomagolást választották a termékhez?

.....

Nincs „túlcsomagolva” a termék?

Miért igen vagy miért nem?

.....

Pontos és elegendő a csomagoláson fellelhető információ?

.....

Változtatnál-e a csomagoláson?

Ha igen, hogyan? Ha nem, miért nem?

.....

► Személyes biztonság és felelősség

Az óra célja:	Ösztönözni a diákokat arra, gondolkodjanak el személyes biztonságukat érintő “közösségi” és “személyes” felelősség közötti egyensúlyon
Kulcsszavak:	biztonság, figyelmeztető jelzések, utasítások
Foglalkozások:	beszélgetés, feladatlap, házi feladat
Kapcsolódó tantárgyak:	osztályfőnöki óra, állampolgári ismeretek
Készségek:	információgyűjtés, önértékelés, kritikai gondolkodás

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákok olvassák el az *Európa Naptár* narancssárga színnel jelölt fejezeteit, különösen figyeljenek oda a biztonsággal kapcsolatos tanácsokra!

Feladatok

Diákok gondolják végig, a különböző köz- és magánintézmények milyen módon igyekeznek biztosítani a személyes biztonságot! Beszéljék meg a következőket: biztonsági mechanizmusok; biztonsági felszerelés; figyelmeztetés a médiában; jelzések (kerítéseken, ajtók fölött, utakon...); veszélyességi jelek és címkék; szórólapok, könyvek vagy honlapok. Írja fel a táblára azt, ami említésre került!

Beszélgetés

Beszéljenek meg az osztállyal a biztonsági felhívások és mechanizmusok számának a 100 évvel ezelőtti állapotokhoz képest történt megnövekedéséről! A kulcskérdések a következők:

- ◆ Az veszélyesebbé vagy kevésbé veszélyessé vált az élet?
- ◆ Ma jobban törődünk a biztonsággal?
- ◆ Bővültek a köz- és magánintézmények lehetőségei az emberekkel való kommunikáció terén?
- ◆ Növekedtek a köz- és magánintézmények lehetőségei a biztonság megteremtésére?

Feladatlap

A diákok a feladatlapon osztályozhatják a felmerült különböző biztonsági intézkedéseket és leírhatják, ők hogyan reagálnak ezekre az intézkedésekre, illetve mit tennének, ha nem volnának ilyen intézkedések.

Házi feladat

Összegzőképpen kérje meg a diákokat, hogy írásban fogalmazzák meg véleményüket a személyes biztonságról, különös figyelemmel a következőkre!

- ◆ Saját szempontjukból milyen mértékben érzik hasznosnak a biztonsági intézkedéseket?
- ◆ A diákok szerint vannak-e a közösségnek olyan csoportjai, amelyek számára a biztonsági intézkedések fontosabbak, vagy kevésbé fontosak?
- ◆ Általában milyen mértékben kell az embereket figyelmeztetni a lehetséges kockázatokra és veszélyekre, és milyen mértékben kell mindenkinek önmagára figyelnie?
- ◆ Minden veszély esetében azonos a közösség és az adott személy felelőssége? Miért igen, vagy miért nem?

Feladatlap – Személyes biztonság és felelősség

Sorolj fel annyi biztonsági intézkedést, amennyit tudsz! Ezek lehetnek biztonsági mechanizmusok, biztonsági felszerelések, felhívások a médiában, jelzések (kerítések, ajtók fölött, utakon...), figyelmeztetések, veszélyességi jelek, címkék stb. Írd be ezeket a táblázat első oszlopába az egyes kategóriák alá – ha szükséges, találsz helyet új kategóriáknak is!

Vészhelyzetek

Biztonsági intézkedés	Hogyan reagálsz?	Mit tennél volna?

Balesetmegelőzés

Biztonsági intézkedés	Hogyan reagálsz?	Mit tennél volna?

Lehetséges veszélyhelyzet

Biztonsági intézkedés	Hogyan reagálsz?	Mit tennél volna?

Egészségmegőrzés

Biztonsági intézkedés	Hogyan reagálsz?	Mit tennél volna?

Egyéb

Biztonsági intézkedés	Hogyan reagálsz?	Mit tennél volna?

Ha beírtad a különböző biztonsági intézkedéseket az egyes kategóriákhoz, gondold át, hogyan reagálsz ezekre! Észreveszed őket? Odapillantasz? Odafigyelsz? Zavarnak ezek az intézkedések? Örülsz a biztonságra vonatkozó információknak? Töltsd ki a második oszlopot! Végül gondold át, mit tennél, ha nem léteznének ezek a biztonsági intézkedések és töltsd ki a harmadik oszlopot!

Internetes fogyasztóképzési anyagok felnőttek számára



A DOLCETA 22 nyelven és 27 változatban létezik. Tanárok számára készített hasznos segédeszköz, amelyet az Európai Egyetemek Továbbképzési Hálózata (EUCEN) fejlesztett ki. Interaktív fogyasztóképzési modulokat tartalmaz két témakörben, amelyek könnyen használhatók órai munka során on-line vagy off-line verzióban is. Az interneten tanári segédanyag is található.

- ◆ Az általános modul az alapvető fogyasztói jogokkal, a belső piac előnyeivel, valamint a jogorvoslati lehetőségekkel foglalkozik.
- ◆ A szakmodul a pénzügyi szolgáltatásokra koncentrál (árak összehasonlítása, eszközök elosztása, termékek és szolgáltatások elemzése, személyes pénzügyi szolgáltatások, fogyasztói szempontok stb.).

A honlap címe: www.dolceta.eu

2009 júliusától az oldal egy speciális oktatási modult is kínál majd, mely kész óraterveket, pedagógia módszereket, ötleteket és háttéranyagokat nyújt a tanárok számára a fogyasztók oktatásával kapcsolatos témákban.

Készült az Európai Bizottság támogatásával.

▶ Hulladékgazdálkodás, újrafelhasználás, újrafeldolgozás

Az óra célja:	Fejleszteni a diákok kritikai érzékét hulladékkezeléssel kapcsolatban, ismerjék meg a használt cuccok és a hulladék kezelésének alternatív módjait.
Kulcsszavak:	hulladékkezelés és –csökkentés, újrafelhasználás
Foglalkozások:	szemét gyűjtése és elemzése, beszélgetés, teszt
Kapcsolódó tantárgyak:	matematika, állampolgári ismeretek, földrajz, tudomány
Készségek:	matematikai készségek, problémamegoldás

Ajánlott foglalkozások

Feladat

A diákok gyűjtsék össze és vigyék be az órára az egy nap alatt keletkező újrahasznosítható szemetüket (papírokat, kartondobozokat, üdítős dobozokat, konzerveket stb.)!

Gyűjtsék össze az összes szemetet, és becsüeljék meg a hulladékhegy súlyát és térfogatát.

Számolják ki a táblánál, mennyi hulladék gyűlne össze egy hét, egy hónap, egy év alatt egy családnál! Ezután, a fenti adatok felhasználásával, számolják ki, hogy mennyi energiát lehetne spórolni évente az alumínium, az acél és az üveg újrahasznosításával ahhoz képest, mintha új alapanyagot használnának a termékek előállításához!

Az újonnan előállított anyaghoz képest az újrahasznosított anyag felhasználása révén, az új anyagok előállításához szükséges energiával összehasonlítva:

- ◆ az alumínium újrahasznosítása tonnánként kb. 2.600 kilowattóra
- ◆ az acélé kb. 4.300 kilowattóra
- ◆ az üveg újrahasznosítása kb. 860 kilowattóra energia-megtakarítást jelent.

Szövegolvasás

A feladat után a diákok olvassák el a Naptár „**Hulladékgazdálkodás, újrafelhasználás, újrafeldolgozás**”, és „**Új éjl, hogy a Föld megmaradjon azt utókornak is!**” című fejezeteit!

Beszélgetés

A következő kérdések mentén folyhat beszélgetés:

Meglepő volt-e a diákok számára az összegyűjtött anyagok mennyisége?

- ◆ A diákok családjainak hány százaléka válogatja külön az újrahasznosítható hulladékot?
- ◆ Melyek az újrahasznosítás legfőbb akadályai?
- ◆ Hogyan, mikor, és hol találkoztak a diákok újrahasznosítással?
- ◆ Hogyan ismerhetné meg még több ember az újrahasznosítás előnyeit?



Feladatlap

A feladatlap arra próbálja ösztönözni a diákokat, hogy gondolkodjanak el olyan stratégiákon, amelyek révén csökkenthetnék a szemételepekre és hulladékégetőkbe kerülő szemét mennyiségét. A lehetséges válaszok az alábbiak:

Mit is jelent a “csökkentés”?

Csökkentsd a megvásárolt termékek mennyiségét! Gondolkozz el azon, vajon tényleg használni fogod-e az adott árut! Részeseítsd előnyben azokat a termékeket, amelyekhez kevesebb csomagolóanyagot használtak fel. A vásárláshoz – a papír vagy nejlonzacskó helyett, amit úgylis csak kidobnál – vigyél magaddal bevásárlótászkát vagy kosarat.

Mire tudnád még hasznosítani a következő dolgokat?

Régi, de még működő számítógép:	Odaadhatod valakinek, de pénzzé is teheted.
Elnyűtt farmer:	Rövidnadrággá alakíthatod.
Kinőtt cipő:	Odaajándékozhatod egy karitatív szervezetnek.
Koszos, szakadt asztalterítő:	Takarítórongynak használhatod.
Tönkrement TV:	Megjavíthatod, de el is adhatod egy olyan embernek, aki meg tudja javítani.

Hogyan szabadulhatsz meg a következő dolgoktól?

Az alábbiak újrahasznosíthatóak:

- ◆ alumínium üdítős - és konzerves dobozok, italos kartonok, PET palackok;
- ◆ karton, papír, kartondoboz;

A következő dolgokat speciális gyűjtőhelyekre adhatod le:

- ◆ elemek;
- ◆ elektronikus eszközök;
- ◆ olaj;
- ◆ gyógyszerek;
- ◆ festékek;

Az ételmaradék komposztálható.

A műanyag zacskók használatát jobb elkerülni, mivel nem lehet újrahasznosítani őket, ráadásul csak 200 év alatt bomlanak le a természetben.

Beszélgetés

Amennyiben a fentiek szerint járnának el a diákok, becslésük szerint mennyivel tudnák a háztartási hulladék mennyiségét csökkenteni hetente?

Kiegészítő feladatok

Bátorítsa a diákokat, hogy még többet tegyenek! Amit tehetnek:

- ◆ Posztert készíthetnek arról, hogy hol, hogyan és mikor kezelhetők a fenti kategóriákba sorolt hulladékok.
- ◆ Kampányt indíthatnak azért, hogy iskolájukban, sportközpontjukban, vagy ifjúsági klubjukban bevezessék a szelektív hulladékgyűjtést.

▶ Bővebb információk az újrahasznosításról:

www.humus.hu
www.tudatosvasarlo.hu
www.kvvm.hu/szelektiv

www.komposztalj.hu
www.okopannon.hu

Teszt – Hulladékgazdálkodás, újrafelhasználás, újrafeldolgozás

27 PET palack = 1 új pulóver
670 alumínium, üdítő doboz = 1 bicikli
19.000 konzervdoboz = 1 autó
100 tonna újrahasznosított üveg = 100 tonna új üvegpalack

Mit jelent a „csökkentés”?

.....
.....
.....

Mire tudnád még hasznosítani az alábbi dolgokat?

Régi, még működő számítógép.....

Elyűtt farmer.....

Kinőtt cipő.....

Foltos, szakadt asztalterítő.....

Tönkrement TV.....

Hogyan szabadulsz meg a következő dolgoktól?

Alumínium üdítő- és konzervdobozok.....

Elemek.....

Karton, papír, kartondoboz.....

Italosdoboz.....

Elektronikus berendezések.....

Étel.....

Gyógyszer.....

Olaj.....

Festék.....

Műanyagdobozok.....

Nejlonzacsók.....

Beclésed szerint hetente mennyivel tudnátok otthon a háztartási hulladék mennyiségét csökkenteni?

Tudatos vásárlás

Az óra célja: Ösztönözni a diákokat a mindennapi vásárlói döntéseik során felmerülő különböző tényezők átgondolására, elemzésére és megvitatására.

Kulcsszavak: környezet, vásárlás, költségvetés

Foglalkozások: szövegolvasás, beszélgetés, feladatlap, kiegészítő feladatok

Kapcsolódó tantárgyak: osztályfőnöki óra, környezetismeret, közgazdaságtan

Készségek: kutatás, csoportmunka, elemzés, előadás

Ajánlott foglalkozások

Szövegolvasás

A diákok olvassák el a Naptár „*Úgy élj, hogy a Föld megmaradjon az utókornak is!*”, „*Fenntartható fogyasztás*”, „*Méltányos kereskedelem*” és a „*Hulladékgazdálkodás, újrafelhasználás, újrafeldolgozás*” című fejezeteit!

Beszélgetés

Írja fel a következőket a táblára: „A GYÁRTÁS – CSOMAGOLÁS – SZÁLLÍTÁS - FOGYASZTÁS – HULLADÉKGAZDÁLKODÁS környezeti költsége”! Kérje meg a diákokat, gondolkodjanak el azon, milyen környezeti költségek merülhetnek fel egy termék életciklusának különböző szakaszai során!

Feladatlap

A diákok egyesével vagy csoportmunkában töltsék ki a feladatlapot! A feladatlap kiadható házi feladatnak is.

Feladatok

Kérje meg a diákokat, készítsenek órai kiselőadást ugyanannak a terméknek két változatáról!

- ◆ összehasonlító elemzése készítése a két termékről.
- ◆ a “preferált” termék bemutatása.
- ◆ magyarázat, hogy miért a “preferált” terméket választották.

Kiegészítő feladatok

Próbáljon meg gyárlátogatást szervezni, ahol a diákok megfigyelhetik a gyártási folyamat egyes elemeit (nyersanyagok, csomagolás), illetve a termelési felesleg kezelésének módjait!

Gyártás

Sok tényező jöhet számításba, így például a gyártási folyamat hány szakaszból áll, vagy az, hogy egy termék újrahasznosított alapanyagból készül-e, mennyi ipari felesleg keletkezik, ez újrahasznosítható-e, illetve, hogy a gyártó tesz-e lépéseket a gyártás környezeti hatásainak mérséklésére.

Csomagolás

Túlcsomagolt-e a termék? Újrahasznosítható-e a csomagolás?

Szállítás

Messziről szállítják-e a terméket? Hogyan szállítják, légi úton, vízen, közúton vagy vasúton?

Fogyasztás

Sok energia szükséges a termék működtetéséhez? Állítható-e energiatakarékos üzemmódba? Létezik a terméknek olyan alternatívája, amely sokkal kevesebb energiát fogyaszt?

Hulladékgazdálkodás

A terméket hosszú távra tervezték vagy rövidéletű, eldobható, esetleg törékeny? Létezik tartósabb fajta is az adott termékből? A termék újrahasznosítható vagy komposztálható?

Feladatlap – Tudatos vásárlás

Válassz egy terméket! Bármilyen termék lehet – élelmiszer, ruha, kozmetikum, gép, háztartási cikk, jármű... Ha kiválasztottad a terméket, menj el egy boltba – ha szükséges, több üzletbe is – és keress egy "tipikus" példát a termékre, és egy másikat is, amely "környezetbarát", méltányos kereskedelemről származó vagy helyi termék!

A termék

Jellemzők

Jellemezd mindkét terméket bármely speciális tulajdonságával!

Melyik termék rendelkezik jobb tulajdonságokkal? _____

Ár

Írd le, mennyibe kerülnek az egyes termékek!

Melyik az olcsóbb? _____

Minőség

Hogyan állapítanád meg a termék minőségét? Tartósság? Íz? Külső?

Melyik termék a jobb minőségű? _____

A gyártás környezeti költségei

Próbáld végiggondolni mindkét termék gyártási folyamatát és jegyezd fel a lényeges elemeket!

Melyik termék előállításának kisebb a környezeti költsége? _____

- Csomagolás

Jellemezd a termékek csomagolását!

Melyik termék csomagolása kevesebb? _____

- Szállítás

Írd le az egyes termékek származási helyét!

Melyik terméket szállították közelebről? _____

- Fogyasztás

Ha lehet, írd le mennyi a két termék energiaszükséglete!

Melyik termék igényel kevesebb energiát? _____

- Hulladékkezelés

Mit tennél a termékkel és/vagy a csomagolásával, ha kidobnád?

Melyik termék kezelhető hulladékként a leginkább környezetbarát módon? _____

Egyéb

Van még olyan jellegzetesség, amely alapján össze lehet hasonlítani a két terméket? Ha igen, melyek azok?

Melyik termék a jobb? _____

Összegzés

Melyik terméket vásárolnád meg?

Melyik termék kedvezőbb környezetvédelmi szempontból? _____

Melyik termék a jobb? _____

Nemzetközi kereskedelem és segélyezés

Az óra célja:	Ösztönözni a diákokat, gondolkodjanak el azon, hogy milyen fontos a nemzetközi kereskedelem a mindennapi életben, és ismerjék meg a nemzetközi kereskedelem alapkonceptióját.
Kulcsszavak:	nemzetközi kereskedelem, WTO (Kereskedelmi Világszervezet), közös vagy belső piac
Foglalkozások:	szövegolvasás, feladatlap, beszélgetés, kiegészítő feladatok
Kapcsolódó tantárgyak:	üzleti tanulmányok/közgazdaságtan, osztályfőnöki óra
Készségek:	elemzés, kritikai gondolkodás, kutatás és előadás

Ajánlott foglalkozások

Feladatlap

A diákok, házi feladatként, olvassák el a Naptár „*A kereskedelem mozgatja a világot*” című fejezetét, utána, pedig töltsék ki a feladatlapot! A feladatlap segít a diákoknak abban, hogy felismerjék a nemzetközi kereskedelem fontosságát a mindennapi életükben, és megmutatja, hogy megértették-e a naptárban olvasott kulcsfogalmakat.

A feladatlap utolsó kérdésére – “Lehetséges volna a hazád számára, hogy egyoldalúan megtiltsa áruk behozatalát a fent említett országok valamelyikéből?” – adandó válasz a nem. Az EU tagállamok egy közös piac részei; egyoldalúan betiltani a behozatalt valamely országból nemcsak az EU szabályainak megszegését jelentené, de nem is volna célravezető, hiszen az áruk behozhatók egy szomszédos EU tagállamba, onnan, pedig a határokon szabadon átvihetők.

Beszélgetés

Ez az utolsó kérdés a nemzetközi kereskedelemről szóló vita kiindulópontja lehet. A beszélgetés a következőkre vonatkozhat:

- ◆ Mi a közös kereskedelmi politika?
- ◆ Mik az előnyei és a hátrányai az egyes EU tagállamok számára? (Például a tagállamok nem köthetnek kétoldalú megállapodásokat harmadik országgal, az EU-n keresztül viszont nagyobb súllyal szerepelnek a világ színpadán és számukra kedvezőbb üzletet köthetnek harmadik országokkal).
- ◆ Mik az előnyei és a hátrányai az Európai Unió kereskedelmi partnerei számára? (Például a kereskedelmi partnerek nem alkudhatnak ki kedvezőbb vámtarifákat egy adott tagállammal – de minden megállapodás, amit sikerül elérni érvényes lesz majdnem félmilliárd emberre az EU közös piacán).
- ◆ Vannak olyan környezetvédelmi szempontok, amelyeket figyelembe kell venni egy külföldi termék megvásárlásakor? És társadalmi szempontok? A termék biztonságával kapcsolatos szempontok?

Kiegészítő feladatok

A beszélgetést követően a kérdezze meg a diákokat, hogy a listájukon szereplő termékek közül mennyi származik Afrikából! Ezután a diákok elolvashatják a Naptár „*Egy jobb világért dolgozni*” és a „*Küzdelem a szegénység ellen – Európa az élen*” című fejezeteit, kutatást folytathatnak, és előadást tarthatnak az osztály előtt a következő témákban

- ◆ Afrikai exportcikk az Európai Unióban;
- ◆ Fejlesztés Afrikában;
- ◆ Kapcsolat a kereskedelem és a fejlesztés között.

A behozatali vámokra vonatkozó adatok itt találhatóak:
http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/tarhome_hu.htm

Feladatlap – Nemzetközi kereskedelem és segélyezés

Nevez meg öt hétköznapi terméket, amelyet nem a hazádban gyártottak! Keresgélhetsz a táskádban vagy a zsebeidben, a ruháid között, az asztalodon, a konyhában vagy a nappalitokban. Minden termék mellé írd oda a származási helyét!

	Termék	Származási hely
1.	_____	_____
2.	_____	_____
3.	_____	_____
4.	_____	_____
5.	_____	_____

Megvehetnéd ugyanezeket a termékeket egy helyi gyártótól is??

Igen

Nem

Ha igen, miért vettél inkább külföldi terméket?

.....

Érdekel, hogy mennyire biztonságosak ezek a termékek? Miért igen, vagy miért nem?

.....

.....

Magyarázd meg a következő fogalmakat!

Kereskedelmi hiány és többlet.....

.....

Világkereskedelmi Szervezet

.....

Kétoldalú kereskedelmi megállapodások

.....

Kereskedelmi akadályok.....

.....

Behozatali vámok

.....

Lehetséges volna a hazád számára, hogy egyoldalúan megtiltsa áruk behozatalát a fent említett országok valamelyikéből? Miért vagy miért nem?

.....

.....